

42 Księstwo Warszawskie

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

XXIX. Epoka napoleońska.

Uczeń:

- 3) przedstawia przykłady zaangażowania się Polaków po stronie Napoleona;
- 4) charakteryzuje genezę, ustrój i dzieje Księstwa Warszawskiego.

XXIX. Epoka napoleońska.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- 2) przedstawia przebieg wojny 1809 r. na ziemiach polskich;
- 3) ocenia postać księcia Józefa Poniatowskiego;
- 4) ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej.

CZAS ZAJĘĆ

2 godziny lekcyjne

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- daty: 1807, 1809, 1810, 1812, 1815
- postacie: Józefa Poniatowskiego, Fryderyka Augusta I
- postanowienia pokoju w Tylży
- warunki pokoju w Schönbrunn
- bitwy z udziałem Polaków w czasie wojen napoleońskich

ROZUMIE

- pojęcie: Towarzystwo Gospodarczo-Rolnicze, traktat w Schönbrunn
- powody utworzenia Księstwa Warszawskiego
- okoliczności likwidacji Księstwa Warszawskiego

POTRAFI

- wskazać na mapie Księstwo Warszawskie
- omówić ustrój Księstwa Warszawskiego
- przedstawić sytuację społeczną w Księstwie Warszawskim
- omówić gospodarkę Księstwa Warszawskiego
- przedstawić działalność księcia Józefa Poniatowskiego
- wskazać skutki kongresu wiedeńskiego dla sprawy polskiej
- ocenić stosunek Napoleona do sprawy polskiej

I. WPROWADZENIE

Podajemy temat i główny cel lekcji.

II. ROZWINIĘCIE

Prosimy uczniów o przypomnienie:

- Kiedy powstały Legiony Polskie?
- Jakie oddziały zostały utworzone przez generała Jana Henryka Dąbrowskiego w 1806 r.?

Wskazujemy, że jesienią 1806 r. armia Napoleona Bonaparte pokonała Austrię i Prusy, a następnie wkroczyła na ziemie polskie. Polecamy uczniom, aby przeczytali podrozdział *Pokój w Tylży i utworzenie Księstwa Warszawskiego* (s. 444–445). Następnie zadajemy pytania:

- W jakiej bitwie w 1807 r. oddziały księcia Józefa Poniatowskiego pomogły Francuzom pokonać wojska rosyjskie?
- Co skłoniło Napoleona Bonaparte do utworzenia państwa polskiego?
- Jakie były postanowienia pokoju w Tylży?
- Kto miał objąć władzę w Księstwie Warszawskim?
- Dlaczego w nazwie państwa nie uwzględniono słowa *polski*?
- Z jakich ziem składało się Księstwo Warszawskie? (Prosimy o wskazanie tego obszaru na mapie **m6**, s. 448).

Mówimy, że na podstawie konstytucji francuskiej została przygotowana konstytucja Księstwa Warszawskiego. Dzielimy klasę na trzyosobowe grupy i rozdajemy karty pracy. ▶ Na podstawie podrozdziału *Konstytucja i ustroj Księstwa Warszawskiego* (s. 445–447) oraz tekstu źródłowego (**m4**, s. 446) uczniowie wykonują zadania 1 i 2. Potem omawiamy je z uczniami i zadajemy pytania:

- Jakie elementy konstytucji Księstwa Warszawskiego były inspirowane Konstytucją 3 maja?
- Kto dowodził armią Księstwa Warszawskiego?
- W jaki sposób Księstwo Warszawskie było zależne od Francji?

Wyjaśniamy uczniom, że z powstaniem nowego państwa wiąże się często zmiana sytuacji społecznej i gospodarczej. Dzielimy klasę na czteroosobowe zespoły i polecamy im wykonanie zadania. Na podstawie podrozdziału *Sytuacja społeczno-gospodarcza w Księstwie Warszawskim* (s. 447–449) uczniowie mają zaprezentować za pomocą mapy mentalnej społeczeństwo i gospodarkę Księstwa Warszawskiego. Mogą rozrysować swoje mapy na dużych arkuszach papieru albo w aplikacji **miMind**. Po wykonaniu zadania omawiamy je z uczniami.

Zwracamy uwagę na fakt, że po utworzeniu Księstwa Warszawskiego Polacy nadal walczyli u boku Napoleona. Dzielimy klasę na trzy grupy i przekazujemy im instrukcje. ▶

Grupa I

Przeczytajcie podrozdział *Wojna z Austrią w 1809 r.* (s. 449) oraz opis obrazu (**m7**, s. 449). Następnie, korzystając z aplikacji **Quik**, omówcie udział Polaków w wojnie z Austrią. Zwróćcie szczególną uwagę na:

- znaczenie bitwy pod Raszynem,

- › działania Polaków w Nowej Galicji,
- › postanowienia pokoju w 1809 r.

Grupa II

Przeczytajcie podrozdział *Udział Polaków w wyprawie na Moskwę* (s. 450–451) oraz podpis do ilustracji (m8 i m9, s. 450 i 451). Następnie, korzystając z aplikacji **Quik**, omówcie walkę Polaków u boku Francji w wyprawie na Moskwę. Zwróćcie szczególną uwagę na:

- › plany cara Rosji i Napoleona wobec Polaków,
- › liczbę żołnierzy walczących po stronie Francji,
- › działalność księcia Józefa Poniatowskiego,
- › skutki wyprawy na Moskwę dla Polaków.

Grupa III

Przeczytajcie podrozdział *Likwidacja Księstwa Warszawskiego* (s. 451) oraz podpis do ilustracji (m9, s. 451). Następnie, korzystając z aplikacji **Quik**, omówcie wydarzenia, które doprowadziły do likwidacji Księstwa Warszawskiego. Zwróćcie szczególną uwagę na:

- › stosunek Polaków do Napoleona po klęsce wyprawy na Moskwę,
- › działania Rosjan na terenie Księstwa Warszawskiego w 1813 r.,
- › postanowienia kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej.

Po wykonaniu zadania grupy prezentują swoje prace na forum klasy.

III. PODSUMOWANIE

Prosimy uczniów, aby dokończyli na kartkach następujące zdania:

- › Księstwo Warszawskie było...
- › Napoleon Bonaparte stał się dla Polaków...

Następnie wszyscy przyklejają kartki na tablicy, po czym rozpoczynamy omawianie zaproponowanych odpowiedzi.

METODY KONTROLI

Uczniowie wykonują zadanie na stronie flippity.net. ▶

PRACA DOMOWA

Czy Księstwo Warszawskie było spełnieniem dążeń Polaków? Uzasadnij odpowiedź.

Materiał realizowany na drugiej godzinie lekcyjnej

I. WPROWADZENIE

Podajemy temat (*Napoleon i sprawa polska*) oraz główny cel lekcji (*Ocenię stosunek Napoleona do sprawy polskiej*).

II. ROZWINIĘCIE

Informujemy, że na dzisiejszej lekcji odpowiemy na pytanie: Czy Napoleon wykorzystał Polaków do swoich własnych celów?

Odtwarzamy uczniom dwa różne filmy nagrane pod tym samym tytułem *Napoleon a sprawa polska* wyświetlone na kanałach Muzeum Pana Tadeusza Ossolineum oraz Kuriera Historycznego. ▶

Następnie dzielimy klasę na cztery grupy. Dwie z nich otrzymują polecenie numer 1, a dwie pozostałe – polecenie numer 2. ► PDF

Polecenie 1.

Na podstawie zdobytej wiedzy oraz analizy Adama Zamoyskiego w podręczniku (r1, s. 452) przygotujcie się do debaty na temat: *Czy Napoleon wykorzystał Polaków?* Będziecie stroną, która uważa, że Napoleon nie wykorzystał Polaków do swoich własnych celów, a współpraca z nim przyniosła Polakom dużo korzyści.

Polecenie 2.

Na podstawie zdobytej wiedzy oraz analizy Adama Zamoyskiego w podręczniku (r1, s. 452) przygotujcie się do debaty na temat: *Czy Napoleon wykorzystał Polaków?* Będziecie stroną, która uważa, że Napoleon wykorzystał Polaków do swoich własnych celów, a utworzenie Legionów Polskich czy Księstwa Warszawskiego miało jedynie skłonić Polaków, aby walczyli po stronie armii francuskiej.

Po przygotowaniu argumentów grupy przystępują do dyskusji.

III. PODSUMOWANIE I METODA KONTROLI

Podsumowujemy dyskusję. Wraz z uczniami wypisujemy wnioski po debacie.

Zastanawiamy się wspólnie, czy Polacy więcej zyskali, czy stracili na udziale w wojnach napoleońskich.

PRACA DOMOWA

Czy Napoleon Bonaparte był bohaterem dla Polaków? Uzasadnij odpowiedź.